

Panemunio šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

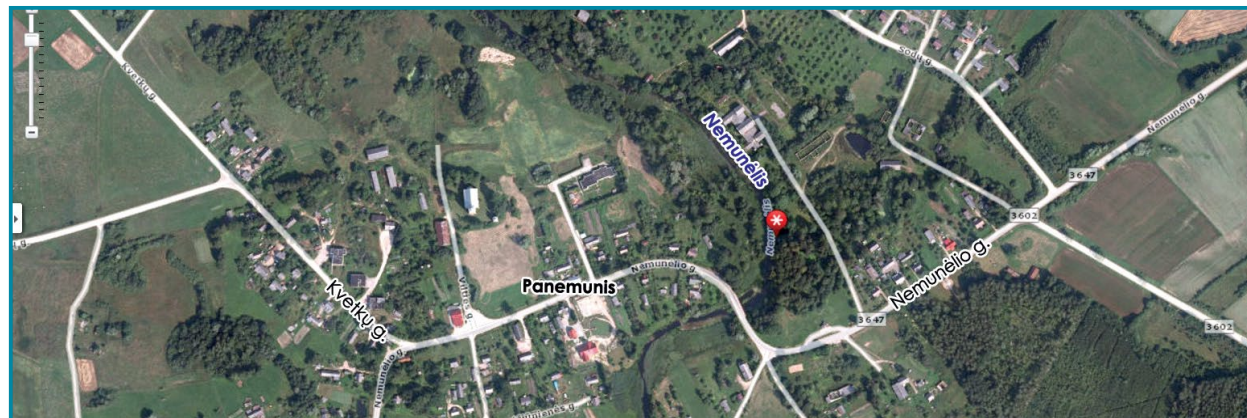
Devynišakio briedžio šaltinis

Koordinatės

LKS: 580255; 6215068

Adresas

Panemunis, Rokiškio r. sav.

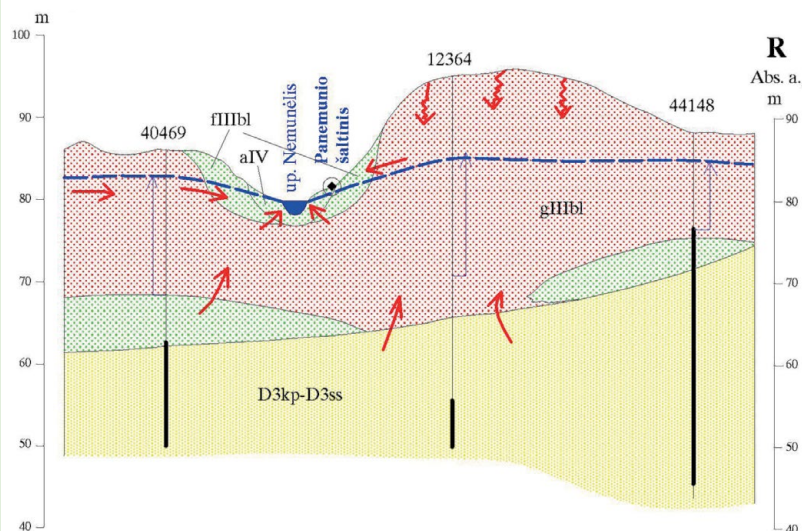

Aplinka

Trykšta Nemunėlio upelio dešiniojo kranto salpinėje terasoje, Panemunio dvarvietės šiaurės vakarų papėdėje. Išteklių formavimosi srityje individualios sodybos, daržai.

Dabartinė būklė, kaptazas

Virš šaltinio pastatyta pavėsinė (senu pavyzdžiu), jos viduryje – šaltinio rentinys, uždengiamas rakinamu dangčiu. Vanduo teka vamzdeliu į Nemunėlio pusę. Su šio šaltinio sakralumu siejama briedžio devyniašakiais ragais galva, buvusi prikalta Panemunio bažnyčioje virš durų. Devyniašakio briedžio galvos paveikslas yra prikaltas ir virš įėjimo į pavėsinę.

Vandens fizikinės savybės

Vanduo bekvapis, jaučiamas sunkiai nusakomas skonis. Šaltas (temperatūra – 8,2 °C, pH = 7,25, Eh = 242, SEL = 1029 μS/cm, ištirpusio deguonies koncentracija – 3,28 mg/l.

Vandens cheminės savybės

Vanduo gėlas, turi daug mineralinių medžiagų. Labai kietas (bendrasis kietumas 10,49 mg-ekv/l). Vandenyje nustatytas gana didelis kiekis nitrato jonų (45 mg/l). Tai rodo, kad šaltinio vandens kokybę lemia jo aplinkoje vykdoma ūkinė veikla. Kadangi šaltinio debitas priklauso nuo kritulių kiekio, vandens kokybę per metus gali kisti.

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	902		
Sausoji liekana 180 °C	633		
Bendrasis kietumas		10,49	
Karbonatinis kietumas		8,82	
Nekarbonatinis kietumas		1,67	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	36	1,02	8,79
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	50	1,04	8,96
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	538	8,82	75,97
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,02		
Nitratai, NO ₃ ⁻	45	0,73	6,29
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	13	0,57	4,75
Kalis, K ⁺	37	0,95	7,91
Kalcis, Ca ²⁺	141	7,04	58,62
Magnis, Mg ²⁺	42	3,45	28,73
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,03		
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,50		
Permanganato skaičius, mg O/l	2,40		
Bendroji geležis, mg/l	0,05		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	938		

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

$$M0,9 \frac{HCO_3 76}{Ca59Mg29} T8,2Q0,02$$

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Šaltinis teka vakarų–pietvakarių kryptimi. Pasakojama, kad kitados iš šaltinio atsigėręs briedis pagijo. Vėliau, nusipirkęs pirmąjį apylinkėse medžioklinį šautuvą, jį sumedžiojo grafas Krasickis. „Dėl šio įvykio kilo didelis gyventojų bruzdėjimas. Žmonių nusiramimui to nušauto briedžio galva ir ragai buvo pakabinti Panemunio bažnyčioje virš durų, o ant tų ragų dar pastatė Panelės Švenčiausios statulėlę. Tiesa, grafas vėliau persišovė koją ir sau, jos neteko, o netrukus mirė. Ragai buvę labai dideli ir šakoti. Deja, 1915 m., degant bažnyčia, sudegė ir jie“ (Vaitkevičius, 2006).

Šaltinis gausiai lankomas Švč. Trejybės atlaidų dieną: „Vandenį žmonės laiko šventu: geria, gydosi... Ypač ten daug žmonių renkas per Šv. Trejybę ir Žolinę.“ „Šaltinėlis nuo senų laikų tikinčiųjų laikomas stebuklingu ir ypač per Švč. Trejybės atlaidus iki dugno išsemiamas. Šaltinėlio iškilmingas šventinimas atliekamas kasmet atlaidų išvakarėse, dalyvaujant tikintiesiems, susirenkantiems į pirmuosius atlaidų mišparus. Šaltinėlio vandens atvyksta iš tolimiausių apylinkių net ne katalikai“. „Čia susirinkę žmonės gerdavo versmelės vandenį, pildavosi į indus ir nešdavosi namo. Kiti plaudavo vandeniu skaudamas vietas ar žaizdas. Šaltinėlį išsemdavo iki dugno. Buvę ir tokių, kurie mesdavo monetų į vandenį, bet jos čia neilgai pabūdavę, nes po atlaidų monetas išrankiodavę vietiniai girtuokliai ir prauždavę smuklėje“. „Tyn stebuklingas vanduo, ir mazgodava akis, galvas, odas. Bobos jau daugiausiai vis gydydavosi, kad sakydavo lyst reikia Traicai [per Švč. Trejybę]“ (Vaitkevičius, 2006).

Tipas

Krintantis, kontaktinis

Režimas

Nuolatinio veikimo, debitas priklauso nuo kritulių kiekio ir metų sezono

Vandeningumas

Mažo vandeningumo, nereikšmingas šaltinis (debitas(2012-09-18) – 0,02 l/s)

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, K. Kadūnas,
Z. Zanevskij, 2012